

Bromölla kommun

Patientsäkerhetsberättelse
Elevhälsans psykologiska insats
2020 Bromölla kommun

Bromölla 2020-02-09

Mattias Sturk

Legitimerad psykolog med ledningsansvar för psykologverksamheten

Innehåll

Verksamhetens mål med patientsäkerhetsarbetet	4
Patientsäkerhet.....	4
Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten	4
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet.....	4
Hantering av klagomål och synpunkter	5
SOSFS 2011:9 (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete)	5
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	5
Psykologens uppdrag.....	5
Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under 2020 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten	6
Övergripande mål och strategier för kommande år	9

Verksamhetens mål med patientsäkerhetsarbetet

Målet med patientsäkerhetsarbetet är att undvika eller minska antalet vårdskador. Det ska finnas en god medvetenhet om var risker kan finnas och en öppenhet för att utveckla verksamhetens metoder och processer mot ökad säkerhet.

Patientsäkerhet

Enligt Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) ska vårdgivare dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten.

Patientsäkerhetsarbetet är viktigt för att uppnå god kvalitet på hälso- och sjukvård.

Patientsäkerhet handlar ytterst om skydd mot vårdskada och risker i hälso- och sjukvården. Med vårdskada menas kroppslig eller psykisk skada eller lidande som en patient drabbas av i kontakten med hälso- och sjukvården. Patientsäkerhetsarbetet ska i första hand ske genom förebyggande åtgärder.

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som uppnåtts.

Patientsäkerhetsberättelse skrivs en gång/år av den person som uppbär det psykologiska ledningsansvaret.

Patientsäkerhetsberättelsen ska hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den. (SFS 2010:659).

Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten

Inom all kommunal hälso- och sjukvård, skall det enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finnas en verksamhetschef som ansvarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Om verksamhetschefen saknar hälso- och sjukvårdsutbildning, skall det medicinska ledningsansvaret (MLA) och det psykologiska ledningsansvaret (PLA) delegeras till annan person med sådan kompetens.

Verksamhetschefen har det samlade ansvaret för patientsäkerhetsarbetet.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, kapitel 6 och 7.

Skolpsykologen har eget yrkesansvar för det direkta vårdarbetet.

Det är skolpsykologens ansvar att rapportera om kvalitén i verksamheten inte beaktas eller tillgodoses. Detta ska göras i en avvikelserapport. Avvikelse rapporten hanteras sedan i verksamheten och rapporteras i kommande patientsäkerhetsberättelse. Avvikelsen bedöms utifrån allvarlighetsgrad och sannolikheten för upprepning.

Händelser som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada, ska anmälas av

centrala barn- och elevhälsans verksamhetschef till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Rutiner för avvikelshantering finns i verksamheten.

Hantering av klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9 (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete)

Elev, vårdnadshavare eller annan person kan anonymt lämna synpunkter eller klagomål på verksamheten. Synpunkter och klagomål om felaktigheter och brister bidrar till att utveckla verksamheten.

Synpunkter och klagomål kan dels fyllas i på kommunens webbplats via synpunktshantering och dels lämnas skriftligt till personal på skola, rektor eller till verksamhetschefen för utbildning. För att få svar/återkoppling ska e-postadress eller namn och postadress anges. Svar ges inom 10 arbetsdagar. Inkommen synpunkt/klagomål diarieförs och blir därmed allmän handling.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9

Samverkan pågår mellan olika aktörer, internt och externt i olika former t.ex.

- Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken; BUP, och Barn- och ungdomshabiliteringen; bou, i Kristianstad.
- Personal inom den Centrala barn- och elevhälsan samt rektorer och pedagoger i verksamheten.
- FBHV, föräldra- och barnhälsovårdspedagogerna i Kristianstad.
- Barnhälsovårdscentralerna i Bromölla.

Psykologens uppdrag

Lokala förutsättningar

I Bromölla kommun finns nu två skolpsykologtjänster i Centrala barn- och elevhälsan; en tjänst på 100 % och en på 75 %. I undertecknads 100 % ingår också en delegation från kommunstyrelsen att besluta om extra tid i förskola och fritidshem. Under 2020 gjordes drygt etthundra sådana beslut, eller revideringar av beslut, gällande cirka 60 barn/elever. Tidsomfattningen av detta uppdrag blev stor, cirka 25 % av årsarbetstiden. Orsaken var dels att det var en ny uppgift för undertecknad och dels att det behövde upprättas rutiner för uppdraget. Undertecknads egen bedömning är att det är tveksamt om uppdraget ska falla inom ramen för skolpsykologens arbete. Uppdraget innefattar, utöver att det är tidskrävande, att göra bedömningar av barns/elevs sociala situation i hemmet kontra att vara inom barnomsorgen samt att ta ställning till medicinska utlåtanden gällande vårdnadshavares hälsa och deras föräldraförmågor. Legitimerad personal ska enbart utföra de arbetsuppgifter de är utbildade och har kompetens för. Orsaken till detta är just patientsäkerhet.

Generellt uppdrag

Personal inom elevhälsans psykologiska insats står, i och med sina yrkeslegitimationer, under Socialstyrelsens tillsyn och ses som en hälso- och sjukvårdsverksamhet. Insatserna ska därför bedrivas i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

I 5 kapitlet, 1§ stadgas bland annat följande:

Hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Det innebär bland annat att vården särskilt ska

1. vara av god kvalitet
2. tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet
3. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet
4. främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen, och
5. vara lätt tillgänglig.

Psykologerna är en del i den centrala barn- och elevhälsan och tillför psykologisk kompetens som stöd i det pedagogiska arbetet samt i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.

Psykologerna deltar i elevhälsoteam på samtliga skolor, i barnhälsoteam för förskolan och i samverkansmöten med barnhälsovården i kommunen.

Psykologerna genomför psykologiska utredningar och bedömningar av elever, grupper och organisationer för att bidra med psykologisk kompetens om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd.

I psykologernas uppdrag ingår en handledande och konsulterande funktion till skolans och förskolans övriga personal.

Psykologerna tillför kunskap kring psykisk ohälsa, som exempel ångest/depression och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, samt kan i vissa fall bidra med stödjande samtal till elever, vårdnadshavare och pedagoger.

Psykologerna tillför även psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa, lärande och utveckling. Psykologerna beaktar kunskap om elevernas psykiska hälsa i elevhälsans övriga arbete.

Det ingår också i uppdraget att utreda elevers skolformstillhörighet i samverkan med berörd pedagogisk personal, skolkurator och skolsköterska.

Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under 2020 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten

Psykologiskt ledningsansvar

Delegation för psykologiskt ledningsansvar är utfärdad till psykolog Mattias Sturk 2020-02-28.

Aktuell under det gångna året

En ny psykolog, Maj Sjögren, anställdes 2020-09-02. Detta har ökat psykologernas närvaro i verksamheterna. Vi kan öka stödet till pedagogerna och vi har möjlighet att träffa fler elever för individuella bedömningar. Vid mer akuta behov av stöd till verksamheterna har förstärkningen gjort att även det är lättare att lösa snabbt.

Covid-19-pandemin har haft sin påverkan även på psykologarbetet. Genom de digitala verktyg som finns tillgängliga i kommunen har vi kunnat fortsätta vårt deltagande i elevhälsoteam, handledning med mera. Vi har begränsat föräldrars närvaro vid besök så att högst en av dem varit närvarande. Vi har arbetat för att inte ha längre besök än en timme, hålla avstånd i rummet, använda handsprit och ytdesinfektionsmedel samt vädra före och efter besöken.

Utifrån det vi registrerar i PMO i samband med journalföringen kan vi se följande för 2020:

- Elever som föranlett journalanteckning*: 142, varav 55 flickor (39 %) och 85 pojkar.
- Elever som kommit för utredning: 33, varav 17 flickor (51,5 %) och 16 pojkar.
- Antal remisser till Barn- och ungdomspsykiatri, BUP: 15, varav 4 flickor (27 %) och 11 pojkar.
- Antal remisser till Barn- och ungdomshabiliteringen, bou: 1.
- Antal remisser till logopedmottagningen: 15, varav 8 flickor (53 %) och 7 pojkar.
- Antal elever som väntar på bedömning/utredning 2021-02-08: 41.

* En journalanteckning kan exempelvis ha gjorts för att: vi har gett handledning till pedagoger kring en specifik elev, vi har samtalat med vårdnadshavare per telefon, vi har registrerat remissvar från andra verksamheter, vi har lämnat ut journalkopior till vårdnadshavare; före detta elever eller socialtjänsten.

Samverkan och fördelning av ansvar mellan kommuner och regioner

Det finns en ramöverenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne daterad 2013-06-10 som reglerar hur samverkan mellan verksamheterna ska gå till vad gäller personer med psykisk funktionsnedsättning samt för barn och ungdomar som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Både Hälso- och sjukvårdslagen samt Socialtjänstlagen anger skyldighet att ha överenskommelser om samverkan när det gäller personer med psykisk funktionsnedsättning.

Det finns också en "Överenskommelse om habilitering i Skåne" daterad 2009-11-27 som tar upp kommunernas respektive regionens ansvar. Utöver denna finns "Tillämpningen i Region Skåne och kommunerna i Skåne av Socialstyrelsens föreskrift om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering (SOSFS 2008:20)". Länkar till dessa dokument finns på KFSK:s hemsida: <https://kfsk.se/halsaochsocialvalfard/avtal-och-overenskommelser/>

När det gäller barn med språkliga svårigheter finns en överenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne som reglerar hur remissförfarandet från skola/förskola till logopedmottagningen ska se ut.

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/oron-nasa-hals/#63188>

För remittering av barn och elever till Barn- och ungdomshabiliteringen finns riktlinjer på Vårdgivare Skånes hemsidor:

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/habilitering/#33546>

Det har inte hållits några samverkansmöten med BUP Kristianstad under 2020 trots att planen var att BUP skulle kalla till detta två gånger per år. Orsak är Covid 19 men också att bemanningen tidvis varit ansträngd inom BUP-organisationen.

Undertecknad gjorde under våren ett besök hos skolpsykologerna i Kristianstad och vi har under hösten haft en digital träff med dem. Vi har bland annat kunnat ta del av deras nya rutin för mottagande i grund- och gymnasiesärskolan.

Hantering av enskilda barn- och elevärenden

När skolpsykologen får kännedom om att det finns oro kring ett barns eller en elevs psykiska mående förs en diskussion på elevhälsoteamet eller motsvarande om behovet

kan mötas av skol-/förskolepersonalen, med stöd av elevhälsoteamet eller om det behöver gå en remiss till barn- och ungdomspsykiatrin. Remiss kan skrivas av personal med hälso- och sjukvårdslegitimation, det vill säga skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog. I dessa fall behövs ett medgivande från vårdnadshavarna.

Skolpsykologen kan också med vårdnadshavares medgivande ta direkt kontakt med berörd personal inom sjukvården för att diskutera ärenden, både de som är pågående och för att diskutera nya. Oftast rör det sig då om en kontakt med psykolog och/eller läkare på BUP. Skolpsykologen har också möjlighet att uppmuntra vårdnadshavare att ta kontakt med Region Skånes En väg in om de själva vill söka hjälp för sina barn. Det kan då finnas möjlighet för dem att träffa personal från Första linjen i Centrala barn- och elevhälsans lokaler i Bromölla, om En väg in bedömer att det är en lämplig vårdnivå.

Under större delen av 2020 har inte Första linjen varit på plats i Bromölla på grund av Covid 19. De tar istället emot i sina lokaler i centrala Kristianstad.

Skolpsykologen tar vid behov kontakt med logopedmottagningen angående elever med läs- och skrivsvårigheter samt andra språkliga svårigheter alternativt skickar en remiss dit.

När det uppmärksammas behov av samordnade insatser från både kommun och region används ofta LOTS-modellen som kan leda till en samordnad individuell plan, SIP. Det är på vårdnadshavarnas uppdrag vi kan kalla till LOTS-möte men vi har i vårt uppdrag att informera dem om möjligheten när vi ser att behovet finns. Det är av stor vikt för barn och ungas psykiska hälsa att insatser samordnas.

<https://kfsk.se/halsaochsocialvalfard/vard-och-omsorg/socialpsykiatri/lotsmodellen/>

Samverkan med Barn- och ungdomshabiliteringen i Kristianstad pågår i enskilda ärenden. Många gånger är det tillräckligt att berörda pedagoger deltar i dessa möten. Ibland förstärker man med skolsköterska och skolkurator från elevhälsan och i vissa fall även med skolpsykologen. Det finns också samverkan med syn- och hörselhabilitering.

Journalföring och dokumentation

Journalföring och dokumentation av de psykologinsatser som lyder under hälso- och sjukvård görs i det digitala journalsystemet PMO. Material som omfattas av testsekretessen förvaras i ett särskilt arkivskåp. Patienten/eleven/vårdnadshavarna har som i all hälso- och sjukvård rätt att ta del av sin journal, efter sedvanlig menprövning. Undantag finns i just testmaterial som lyder under särskild sekretess och aldrig lämnas ut. Om testuppgifterna fick spridning i allmänheten skulle de inte längre ha något att säga om testpersonens olika förmågor. Däremot ska resultaten alltid sammanställas i journalen och delges de berörda. Psykologinsatser som är riktade mot grupp eller organisation, inte mot individ, journalförs inte i PMO.

Avvikelsehantering

Det finns en fastställd blankett för avvikelsehantering inom centrala elevhälsan. Rutin för avvikelsehantering finns i verksamheten och är tillgänglig på Navet:

<http://navet.bromolla.se/sv/Startsida-Navet/Rad--Regler/Handbocker/Elevhalsans-medicinska-insats-Metodhandbok/Administrativt/Avvikelsehantering/>

Inga avvikelser har upprättats av skolpsykologerna under 2020.

Övergripande mål och strategier för kommande år

- Journalföring i PMO är standard sedan hösten 2019, se ”Journalföring och dokumentation” ovan. En sortering av tidigare upprättade journalhandlingar pågår. Det gäller både digital dokumentation och dokumentation i pappersformat. Vårt mål är att sorteringen ska bli färdig under 2021. Vi planerar för en samlad insats veckorna efter vårterminens slut. Åtminstone det pappersmaterial som är äldre än tio år, räknat från sista anteckning, skulle kunna lämnas för sekretessmässigt säker destruering alternativt sekundärförvaras enligt kommunens rutiner.
- Efter psykologiska utredningar och bedömningar ska det alltid ske en återkoppling till barnet/eleven och vårdnadshavarna. Återgivningen till barnet/eleven ska vara anpassad efter dess mognad och förutsättningar. Därefter ska det göras en återkoppling till skolan/förskolan. Vad denna ska innehålla har barnet/eleven och vårdnadshavarna det avgörande inflytandet över, med hänvisning till patientsekretessen.
- Fortsatt avvikelshantering enligt rutin för att bättre uppmärksamma risker, brister och utvecklingsområden i verksamheten.
- Samverkansmöten två gånger per år med Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken i Kristianstad. Syftet är att utveckla samarbetet ytterligare och att stärka patientsäkerhetskedjan. Vi har i januari 2021 tagit initiativ till att mötena ska återupptas och inväntar svar från enhetschefen på BUP.
- Vi kommer att fortsätta den upprättade kontakten med skolpsykologerna i Kristianstad kommun. Syftet är att dela kunskaper, erfarenheter, arbetssätt och rutiner som en väg för att hela tiden utveckla skolpsykologens och elevhälsans arbete. Vi har också planerat en kontakt med skolpsykologerna i Sölvesborgs kommun, särskilt med tanke på de gymnasieelever från Bromölla som går där.
- En översyn av kvalitets- och ledningssystemet var planerat för 2020. Ej påbörjat på grund av Covid-19 som tagit mycket av ledningens tid.
- Våra Covid-19-rutiner har förstärks så att vi arbetar med munskydd och skärm vid de tillfällen vi inte kan hålla tillräckligt avstånd vid besöken.
- Undertecknad psykolog föreslår kommunstyrelsen att lösa delegationsbesluten på annat sätt så att hela tjänsteutrymmet kan användas till skolpsykologarbetet.

Bromölla 2021-02-09

Håkan Ewerman
Verksamhetschef centrala barn- och elevhälsan

Mattias Sturk
Legitimerad psykolog med ledningsansvar för psykologverksamheten